

بررسی رابطه استقلال، حرفه ای گرایی و شک و تردید حرفه ای با کیفیت حسابرسی

دکتر نادر نقش بندی

استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان، ایران. (نویسنده مسئول)
Nader_naghshbandi@yahoo.com

منصوره سادات غفاری

حسابرس اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان شمالی، بجنورد، ایران.
Mansure.ghafari@gmail.com

فاطمه یوسف پور

مریب گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان، ایران.
yousefiarghavan70@gmail.com

نمایه شماره ۲۳ / پیاپی ۹۶۱۱ (دی ۱۴۰۰) / صفحه ۷۹-۱۰۰
دانشگاه حسابداری و مدیریت (دوره سوم)

چکیده

این تحقیق به بررسی رابطه استقلال، حرفه ای گرایی و شک و تردید حرفه ای با کیفیت حسابرسی پرداخته است. تحقیق حاضر کاربردی و از لحاظ نحوه گردآوری اطلاعات، توصیفی- پیمایشی، مبتنی بر مدل معادلات ساختاری است. جامعه آماری حسابرسان شاغل در موسسات حسابرسی شهر مشهد انتخاب شد. جهت آزمون فرضیه ها از مقدار احتمال حاصل از برازش مدل در حالت معنی داری پارامترها استفاده شد. مناسبت (برازندگی) مدل پیشنهادی با تبیین فرضیه ها در حالت تخمین استاندارد و معنی داری پارامترها با استفاده از نرم افزار اسماارت پی ال اس بررسی گردید. نتایج در سطح خطای پنج درصد نشان داد؛ بین متغیرهای استقلال، حرفه ای گرایی و شک و تردید حرفه ای با کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: استقلال، حرفه ای گرایی، شک و تردید حرفه ای، کیفیت حسابرسی.

مقدمه

آrens و لوپچک^۱ (۲۰۱۱) بیان کرده اند که حسابرسی یک بررسی است که طرف مستقل به روی صورت های مالی انجام می دهد که توسط مدیریت مشتری آماده شده است؛ این بررسی به جمع آوری شواهد می پردازد و سپس شواهد را به منظور ارزیابی منصفانه بودن صورت های مالی، مورد ارزیابی قرار می دهد. هدف کلی حسابرسی بیان دیدگاه و نظر در مورد منصفانه بودن صورت های مالی در تمامی جنبه های حائز اهمیت، جایگاه مالی و نتایج عملیات ها و جریان های نقدی طبق اصول عمومی حسابداری پذیرفته شده است (Boynton و جوهانسون^۲، ۲۰۰۶). طبق نظر آگئوس^۳ (۲۰۱۲) اظهارات مدیریت، نمایانگر منصفانه بودن صورت های مالی است. هیئت استانداردهای حسابرسی شش اظهار صورت مالی را طبقه بندی می کند

¹ Arens and Loebbecke

² Boynton and Johnson

³ Agoes

که عبارتند از: وجود یا وقوع، کامل بودن، حقوق و تعهدات، ارزشگذاری و تخصیص، ارائه و افشاگری. آگتوس (۲۰۱۲) مرحله حسابرسی را به چهار حوزه تقسیم کرده اند: بررسی اولیه، بررسی و آزمودن سیستم کنترل مدیریت، آزمودن با جزئیات و توسعه گزارش. طبق نظر دی آنجلو^۱ (۱۹۸۱)، کیفیت حسابرسی احتمال یافتن و گزارش کردن تخلف در سیستم حسابداری مشتری، توسط حسابرس است. دیس و گیروکس^۲ (۱۹۹۲) توضیح دادند که کیفیت حسابرسی توانایی حسابرس در یافتن ارائه نادرست موارد مهم در صورت‌های مالی شرکت بوده و بستگی به توانایی حسابرس دارد، در حالیکه تمایل به گزارش یافته‌های ارائه نادرست موارد مهم بستگی به استقلال حرفه ای حسابرس دارد. دیس و گیروکس (۱۹۹۲) چهار ویژگی بیان کرده اند که با کیفیت حسابرسی رابطه دارد: طول زمانی که حسابرس بررسی‌های حسابرسی انجام می‌دهد (سابقه تصدی یا طول خدمت) – هرچه کیفیت حسابرسی کمتر باشد (تعداد طرفین حسابرسی شده) کیفیت حسابرسی بهتر خواهد بود، زیرا حسابرس تلاش می‌کند تا شهرت خود را ارتقاء بخشد؛ سلامت مالی طرفین مورد حسابرسی – هرچه شرایط مالی بهتر باشد، تمایل بیشتری طرفین حسابرسی شده دارند تا بر حسابرس تأثیر بگذارند تا حسابرس استانداردها را رعایت نکند؛ و بررسی توسط شخص ثالث – کیفیت حسابرسی به شرطی افزایش می‌یابد که حسابرس بداند که نتایج فعالیت او توسط اشخاص ثالث مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

پیشینه پژوهش

ماردیجونو و سایبانتو (۲۰۱۸) به بررسی شواهد تجربی درباره رابطه استقلال، حرفه ای گری و تردید حرفه ای با کیفیت حسابرسی پرداخت. در این تحقیق پرسشنامه‌هایی در اختیار نمونه ای از حسابسان مورد هدف داده شد. آزمون فرضیه با استفاده از آزمون حداقل مربعات جزئی به کمک نرم افزار SmartPLS انجام شد. بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، استقلال حسابرس رابطه مثبتی با کیفیت حسابرسی دارد اما این رابطه معنی دار نیست. متغیر حرفه ای گری حسابرس رابطه مثبتی با کیفیت حسابرسی داشته و این رابطه معنی دار ثابت شده است، در حالیکه متغیر تردید حرفه ای حسابرس رابطه مثبتی با کیفیت حسابرسی داشته و این رابطه معنی دار بوده است. نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که استقلال حسابرس، حرفه ای گری و تردید رابطه مثبتی با کیفیت حسابرسی دارند.

دو و لای (۲۰۱۵) با استفاده از حضور حداقل یک صاحبکار با تحریف افزایش درآمد خالص به عنوان یک سیگنالی از کیفیت حسابرسی پایین برای یک شرکت حسابرسی، به بررسی کیفیت حسابرسی پایین پرداختند و سپس بررسی بیشتری انجام می‌دهند که آیا بحران مالی و فرصت سرمایه‌گذاری به عنوان دو ویژگی مالی خاص شرکت، اثر سرایت کیفیت حسابرسی پایین را تعديل می‌کنند یا نه. با استفاده از یک نمونه از ۷۸۸۷ مشاهده‌ی سال – شرکت از بازار سهام چین در دوره‌ی ۲۰۰۷-۲۰۱۲، این مطالعه ما قوی و منسجمی را نشان می‌دهد که (۱) دیگر صاحبکاران حسابرسی شده توسط شرکت‌های حسابرسی با کیفیت پایین به طور قابل توجهی اقلام تعهدی اختیاری بالاتری دارند؛ (۲) بحران مالی اثر کیفیت حسابرسی پایین را تقویت می‌کند؛ (۳) فرصت سرمایه‌گذاری اثر کیفیت حسابرسی پایین را تقویت می‌کند؛ (۴) اثر کیفیت حسابرسی پایین در طول سال‌های پس از آن برای صاحبکاران همچنان ادامه دارد و هر دوی بحران مالی و فرصت‌های سرمایه‌گذاری اثر تحریف را به تحریف بیشتر تقویت می‌کنند.

¹ DeAngelo

² Deis and Giroux

تری^۱ (۲۰۱۴) نشان داد که شک و تردید حرفه ای یکی از مهمترین رویکردهای حسابرسی است که در آن حسابرس نه فرض می کند که مدیریت متقلب است و نه فرض بر صداقت مطلق دارد؛ بلکه عواملی چون اخلاق، تجربه و روش‌های حسابرسی را در جمع آوری شواهد به گونه ای مناسب به کار می برد و بیان می کند که یکی از علل شکست های حسابرسی و کیفیت پایین آن، نبود شک و تردید حرفه ای مناسب است.

اشلمان و پنگ^۲ (۲۰۱۴) در این تحقیق با عنوان حق الزرحمه حسابرسی غیرعادی و کیفیت حسابرسی: اهمیت توجه به مشوق های مدیریتی در تست‌های مدیریت درآمدها نشان داده شده است آیا حق الزرحمه حسابرسی بالا نشان‌دهنده این که حسابرس تلاش بیشتری به خرج داده است و یا این که حسابرس استقلال خود را از دست می‌دهد؟ منابع قبلی شواهد متناقضی ارائه می‌دهند. در این مقاله، به بررسی مجدد این موضوع در یک نمونه از مشتریان می‌پردازد که هر دو مشوق و توانایی استفاده از اقلام تعهدی اختیاری برای ارضاء یا غالب آمدن بر پیش‌بینی درآمد مجموع دارند. یک رابطه منفی بین سطح حق الزرحمه حسابرسی غیرعادی پرداخت شده توسط مشتری و احتمال استفاده از اقلام تعهدی اختیاری برای ارضاء یا غالب آمدن بر پیش‌بینی درآمد ارائه می‌دهد. شواهد با این تصور سازگار است که حق الزرحمه حسابرسی غیرعادی نشان‌دهنده تلاش بیشتری در تعامل (مشارکت) است. به عبارت دیگر، نتایج حاکی از آن هستند که رابطه مثبتی بین حق الزرحمه حسابرسی غیرعادی و کیفیت حسابرسی وجود دارد.

هرت و همکاران^۳ (۲۰۱۳) به بررسی این موضوع پرداختند که آیا دیدگاه تردید حرفه ای ارتباط شفاف و مشخصی با کیفیت حسابرسی دارد. نمونه آماری این تحقیق شامل ۲۰۰ حسابرس مستقل بود. با استفاده از مقیاس ارائه شده برای ارزیابی سطوح تردید حرفه ای حسابرسان، آنها اثرات این تردیدگرایی را آزمون کردند و به طورکلی نتیجه گرفتند که حسابرسان با سطوح تردیدگرایی بالا بطور منظم رفتار متفاوتی را نسبت به حسابرسان با تردیدگرایی پایین نشان می‌دهند و در نتیجه حسابرسانی که تردیدگرایی بالاتری دارند کیفیت حسابرسی بالاتری را ارائه می‌دهند.

قسیم^۴ (۲۰۱۱) به بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر کیفیت حسابرسی شرکتهای اردنی پرداخت. یافته های این تحقیق نشان می‌دهد که بین مالکیت نهادی و مالکیت خارجی با کیفیت حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد بین تمرکز مالکیت نهادی و کیفیت حسابرسی رابطه منفی و معنادار وجود دارد.

صادقی (۱۳۹۴) به بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت حسابرسی پرداخت. ارزیابی خصوصیات هیئت مدیره (به ویژه مطلوب) است. حاکمیت شرکتی، شامل ترتیبات حقوقی، فرهنگی و نهادی می‌شود که سمت و سوی حرکت و عملکرد شرکت ها را تعیین می‌کند. عناصری که در این صحنه حضور دارند، عبارتند از سهامداران و ساختار مالکیت ایشان، اعضای هیئت مدیره و ترکیب آن، مدیریت شرکت که توسط مدیرعامل یا مدیر ارشد اجرایی هدایت می‌شود و سایر ذینفع ها که امکان اثرباری بر حرکت شرکت را دارند. آنچه در این میان بیشتر جلب توجه می‌کند حضور هیئت مدیرهای مستقل و با دانش حرفه ای در سازمان است که می‌تواند بر گزارش حسابرسان مستقل اثربار باشد. با دستیابی به جواب این سؤال ها می‌توان به منظور بهبود عملکرد شرکت، اقدامات مناسبتری را به عمل آورد و سهامداران را به انتخاب هیئت مدیره مطلوبتر هدایت کرد. هدف مقاله حاضر بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی می‌باشد. به زبان ساده چگونه می‌توان

¹ Turri

² Eshleman & Peng

³ Hurtt, et al.

⁴ Qasim

با استفاده از حاکمیت شرکتی، کیفیت حسابرسی را بالا برد. در ابتدا به تعریف حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی پرداخته می‌شود و در انتهای ارتباط بین این دو بیان می‌گردد و در نهایت نیز پیشنهاداتی ارائه می‌گردد.

سهمی و همکاران (۱۳۹۳) به دنبال تعیین تأثیر مسائل نمایندگی بر کیفیت حسابرسی برآمدند. پژوهش حاضر با استفاده از روش رگرسیون مبتنی بر داده‌های ترکیبی انجام می‌شود. بر این اساس اطلاعات مالی ۶۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران به صورت سالانه برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۸۶ مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج آزمون فرضیه اصلی پژوهش نشان داد که جریان وجود نقد آزاد و مالکیت مدیریتی به طور معناداری، هزینه‌های حسابرسی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، هر چند ضریب برآورده مربوط به متغیر نسبت بدھی معنادار نبود، بنابراین فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر تأثیرات مسائل نمایندگی بر کیفیت حسابرسی تأیید می‌گردد. در توجیه نتایج حاصل می‌توان گفت که افزایش در نسبت بدھی به علت تأکید بر رابطه نمایندگی میان مدیریت و اعتباردهندگان، تقاضا برای خدمات حسابرسی را افزایش داده و باعث افزایش حق الزحمه حسابرسی که نمادی از کیفیت حسابرسی است، گردیده است. از سوی دیگر، افزایش جریان‌های نقد ازad که زمینه را برای سوء استفاده مدیریت برای سرمایه‌گذاری‌های نامناسب و مخرب فراهم می‌کند، مسئله نمایندگی را تشدید کرده و این امر ریسک حسابرسی را افزایش داده که این ریسک در افزایش حق الزحمه حسابرسی نمود یافته است.

جعفری و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر تغییر حسابرس بر کیفیت حسابرسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران آن‌ها در پژوهش خود این طور عنوان کردند که این تحقیق تأثیر تغییر حسابرس بر کیفیت حسابرسی را در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران بررسی نموده است. برای بررسی کیفیت حسابرسی متغیرهای تحریف مالیاتی، تحریف در برآوردهای حسابداری، تحریف قوانین، تحریف ناشی از اشتباه در به کارگیری رویه‌های حسابداری و سایر تحریف‌ها به عنوان متغیر وابسته استفاده شده است. دو گروه نمونه شامل ۵۶ شرکت به عنوان گروه آزمون و تعداد ۵۶ شرکت دیگر به عنوان گروه کنترل برای یک دوره ۴ ساله، طی سال‌های ۹۰-۸۷ مورد مطالعه قرار گرفتند. داده‌های مورد نیاز تحقیق شامل نسبت موقیت کشف تحریف قبل و بعد از تغییر حسابرس است. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از روش مقایسه میانگین زوجی استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد تغییر حسابرس با کشف تحریف‌های مالیاتی و تحریف ناشی از اشتباه در به کارگیری رویه‌های حسابداری رابطه معنی‌داری دارد و باعث افزایش نسبت موقیت کشف این تحریف‌ها شده است. اما چنین رابطه‌ای بین تغییر حسابرس و تحریف در برآوردهای حسابداری، تحریف قوانین و سایر تحریف‌ها دیده نشد.

جعفری (۱۳۸۷) در تحقیق خود با عنوان چرخش مؤسسات حسابرسی و تأثیر آن بر کیفیت حسابرسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران درپی پاسخ به این پرسش بوده است که: آیا چرخش مؤسسات حسابرسی موجب افزایش کیفیت حسابرسی می‌شود؟ بدین منظور محقق با بررسی عوامل کشف تحریفات موجود در صورت‌های مالی (شاپیستگی حسابرس) و گزارش تحریفات کشف شده (استقلال حسابرس) به این نتیجه رسید که چرخش مؤسسات حسابرسی موجب افزایش کیفیت حسابرسی نمی‌شود.

جعفری (۱۳۸۵) به بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی حسابسان عضو جامعه حسابداران رسمی ایران پرداخت. ایشان با جمع آوری اطلاعات پرسشنامه و آزمون فرضیه‌ها مشخص نمود که میان عوامل مؤثر بر شاپیستگی حسابسان و شاخص‌های استقلال حسابسان و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

آقائی و مجتبه زاده (۱۳۸۳) در پژوهشی با عنوان عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی مستقل از دیدگاه حسابرسان مستقل و استفاده کنندگان این طور عنوان کردند که: با استفاده از متون و ادبیات حسابرسی، استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی، بیانیه‌ها و با لحاظ داشتن شرایط محیطی ایران سیزده عامل موثر بر کیفیت حسابرسی مستقل شناسایی شد. اطلاعات لازم برای تحقیق بخشیدن به اهداف تحقیق با استفاده از پرسشنامه جمع آوری شد. جامعه آماری پژوهش مشکل از دو گروه استفاده کنندگان خدمات حسابرسی شامل مدیران (کارشناسان ارشد) شرکت‌های سرمایه‌گذاری و مدیران (کارشناسان ارشد) بخش اعتبارات بانک‌ها و حسابرسان مستقل شرکای موسسات حسابرسی، مدیران ارشد و مدیران فنی سازمان حسابرسی بود. فرضیه‌های تحقیق به دو گروه الف و ب تقسیم شد. فرضیه‌های گروه الف در ارتباط با سیزده عامل شناسایی شده موثر بر کیفیت حسابرسی مستقل، طراحی گردید. نتایج آزمون این فرضیه‌ها نشان داد که پرسش شوندگان بر وجود بیست و چهار عامل تاکید بیشتری دارند. فرضیه‌های گروه ب در ارتباط با شناسایی تفاوت بین دیدگاه‌های استفاده کنندگان و حسابرسان مستقل (بین گروهی) و تفاوت بین دیدگاه‌های حسابرسان مستقل (درون گروهی) طراحی شد. نتایج آزمون این فرضیه‌ها نشان داد که در اغلب موارد تفاوت معنی داری بین دیدگاه‌ها وجود ندارد.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

۱. بین استقلال و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.
۲. بین حرفه‌ای گرایی و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.
۳. بین شک و تردید حرفه‌ای و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.

روش پژوهش

از آن جا که هدف از این تحقیق توصیف شرایط و پدیده‌های مورد بررسی، به منظور شناخت بیشتر در شرایط موجود و کمک به فرآیند تصمیم‌گیری است، لذا این تحقیق را براساس چگونگی بدست آوردن داده‌های مورد نظر می‌توان در زمرة تحقیقات توصیفی به شمار آورد و از طرفی چون این تحقیق به بررسی رابطه بین متغیرها می‌پردازد، از نوع همبستگی است. این تحقیق، یک کاوش تجربی و مطالعه موردنی است، که از منابع و شواهد در سطح یک سازمان برای بررسی یک پدیده در زمینه واقعی اش در شرایطی که مرز بین پدیده و زمینه آن به وضوح روشن نیست، استفاده می‌کند. تحقیق حاضر بر اساس هدف از نوع کاربردی، از حیث روش، همبستگی و از جنبه اجرا، پیمایشی- موردنی است.

متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آنها

متغیر وابسته: پژوهشگر بیش از هر چیز به متغیر وابسته علاقه مند است، هدف وی توصیف یا پیش‌بینی تغییر پذیری متغیر وابسته است. به بیان دیگر، همان متغیر اصلی است که به منزله یک مطلب قابل پژوهش جلوه می‌کند. با تحلیل متغیر وابسته (یعنی اینکه چه متغیرهایی بر آن تاثیر می‌گذارد)، می‌توان برای حل مساله به پاسخ‌هایی دست یافت. پژوهشگر علاقه مند است این متغیر و نیز سایر متغیرهایی که بر آن تاثیر می‌گذارند کمی کند و بسنجد (سکاران، ۱۳۹۱). کیفیت

حسابرسی در این تحقیق نقش متغیر وابسته دارد. که برای اندازه گیری آن در پرسشنامه از سوالات ۱ الی ۵ پرسشنامه بهره گرفته شد.

متغیرهای مستقل: متغیر مستقل به گونه ای مثبت یا منفی بر متغیر وابسته تاثیر می گذارد. یعنی، وقتی متغیر مستقل وجود داشته باشد متغیر وابسته نیز وجود دارد و هر مقدار افزایش در متغیر مستقل روی دهد، در متغیر وابسته نیز افزایش یا کاهش روی خواهد داد. به بیان دیگر، دلیل تغییر در متغیر وابسته را باید در متغیر مستقل جستجو کرد (سکاران، ۱۳۹۱). در این تحقیق متغیرهای مستقل، استقلال، حرفه ای گرایی و شک و تردید حرفه ای است. در بخش بعد نحوه سنجش آن بیان شده است. که برای اندازه گیری این متغیرهای مستقل در پرسشنامه از سوالات ۶ الی ۲۰ پرسشنامه بهره گرفته شد.

جدول (۱): نحوه اندازه گیری متغیرهای بکارگرفته شده در مدل های تحقیق

نام متغیر اصلی	نام لاتین	نماد	گویه	تعداد گویه	نوع داده
کیفیت حسابرسی	Audit quality	AQ	۱ الی ۵	۵	کاملا موافق = ۵
استقلال	Auditor independence	AI	۶ الی ۱۰	۵	موافق = ۴
حرفه ای گرایی	Auditor professionalism	AP	۱۱ الی ۱۵	۵	نه مخالف و نه موافق = ۳
شک و تردید حرفه ای	Professional auditor skepticism	PAS	۱۶ الی ۲۰	۵	مخالف = ۲ کاملا مخالف = ۱

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری به کل گروه افراد، رویدادها و پدیده‌های مورد علاقه محقق که قصد بررسی آن‌ها را دارد، اشاره داشته و عبارت است از مجموعه افراد؛ اشیاء و ... که حداقل در یک صفت ویژگی مشترکی دارند. در این تحقیق واحد تحلیل فرد است و جامعه آماری در این تحقیق حسابرسان شاغل در موسسات حسابرسی موجود در شهر مقدس مشهد می باشند. نمونه گیری فرایند انتخاب کردن تعداد کافی از میان اعضای جامعه آماری است، به طوری که با مطالعه گروه نمونه و فهمیدن خصوصیات و ویژگی‌های آزمودنی‌های گروه نمونه قادر خواهیم بود این خصوصیات یا ویژگی‌ها را به اعضای جامعه آماری تعمیم دهیم. انواع روش‌های نمونه‌گیری احتمالی شامل نمونه‌گیری تصادفی ساده، نمونه‌گیری سیستماتیک، نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، نمونه‌گیری خوش‌های ناحیه‌ای، نمونه‌گیری سهمیه ای است. از آنجا که این تحقیق براساس نوع هدف، کاربردی بوده و معرف بدن گروه نمونه برای تعمیم پذیری به جامعه دارای اهمیت می‌باشد، بنابراین از نمونه مورد مطالعه به روش تصادفی ساده در جامعه محدود با استفاده از فرمول آماری کوکران تعیین می‌گردد. برای تعیین حجم نمونه از جامعه مورد هدف که تقریباً ۵۰۰ نفر می‌باشند از فرمول حجم نمونه کوکران استفاده شده است که به شرح زیر می‌باشد:

$$n = \frac{N \cdot Z_{\alpha/2}^2 \cdot p \cdot q}{(N - 1) \cdot d^2 + Z_{\alpha/2}^2 \cdot \sigma^2}$$

که در آن: N: اندازه حجم جامعه، Z: متغیر تصادفی با توزیع نرمال، e: خطای برآورده پنج صدم.

$$n_0 = \frac{500 \cdot 1.96^2 \cdot 0.5 \cdot 0.5}{0.05^2(500 - 1) + 1.96^2 \cdot 0.5 \cdot 0.5} = \frac{480.2}{1.2475 + 0.9604} = 217$$

روش و ابزار گردآوری داده های پژوهش

داده های مورد نیاز این تحقیق به دو بخش نظری و میدانی تقسیم می گردد. برای تامین اطلاعات بخش نظری جهت کسب مبانی تئوریک و ادبیات موضوع که مفاهیم بنیادی چهارچوب تحقیق را بیان می دارد و اهداف تحقیق، بهترین راه استفاده از شیوه کتابخانه ای (کتاب ها، مقالات، پایان نامه ها، صفحه های گسترده و پایگاه های داده) تشخیص داده شد. بررسی کتابخانه ای، به منظور جمع آوری جامع اسناد علمی و پژوهشی، کتبی یا غیر کتبی که محقق در رابطه با تحقیق خاصی باید از آن ها الهام بگیرد، انجام می شود. برای تامین داده های بخش تجربی تحقیق از طریق نظر خواهی به روش میدانی بوسیله ابزار پرسشنامه بهره گرفته خواهد شد. مقیاس مورد استفاده در این تحقیق در بخش پرسش نامه طیف لیکرت می باشد. در طیف ارائه شده در پرسش نامه پاسخ دهنده گزینه ای را انتخاب می کنند که به پاسخ سوال، مربوطتر باشد. مقیاس، ابزار یا سازو کاری است که با کاربرد آن افراد در متغیرهای مورد علاقه ما در تحقیق به گونه ای از یکدیگر تمیز داده می شوند. یک مقیاس می تواند به طور کلی تنها به گروه بندی افراد در متغیرهای خاصی بپردازد یا ابزار دقیقی باشد که با درجات مختلف افراد را بر پایه متغیرها از یکدیگر تمایز سازد. چهار نوع مقیاس اصلی اندازه گیری وجود دارد: مقیاس اسمی، ترتیبی، فاصله ای و نسبتی. از میان مقیاس های گوناگون درجه بندی، مقیاس درجه بندی لیکرت، محبوب ترین نوع می باشد. در مقیاس درجه بندی لیکرت، از پاسخ دهنده ایان به پیمایش خواسته می شود که از یک درجه بندی برای نشان دادن شدت اعتقاد خود، در له یا علیه یک مساله استفاده کنند. طیف لیکرت یک مقیاس ترتیبی است که تعدادی عبارت و گزینه جوابیه تشکیل شده است. البته از آنجا که در طیف لیکرت برای هر مقیاس ارزش عددی قائل می شوند می توان مقیاس فاصله ای نیز برای آن قائل شد. مقیاس مورد استفاده در این تحقیق در بخش پرسش نامه از نوع ترتیبی و در بخش شاخص ها هم از نوع ترتیبی می باشد. در مقیاس ترتیبی پرسش نامه از پنج طبقه از پاسخ ها استفاده می شود. پاسخ دهنده گزینه ای را انتخاب می کنند که به پاسخ سوال، مربوط تر باشد. این پرسشنامه که به سنجش متغیرهای تحقیق می پردازد، از تحقیق های پیشین استخراج شده است و با توجه به استفاده در تحقیق های گذشته، مناسب و معتبر می باشد. پرسشنامه تحقیق شامل دو بخش است. بخش اول پرسشنامه شامل سوالات جمعیت شناسی در مورد مخاطب (به عنوان مثال، میزان تجربه، سن، جنسیت و ...) است. بخش دوم پرسشنامه شامل گویه های مطرح شده در خصوص متغیرهای مورد مطالعه است. پاسخ های پرسشنامه در یک طیف پنج امتیازی لیکرت قسمت بندی شده است تا پاسخ گو، میزان موافقت خود را در مقیاس لیکرت که از یک تا پنج درجه بندی شده، مشخص کند. در این مقیاس اندازه گیری، پاسخ ها به صورت کیفی بوده که برای تبدیل آن ها به پاسخ های کمی، برای هر کدام از گزینه ها وزن های آن ها در جدول (۲)، ذکر شده است.

جدول (۲): تبدیل وزنی طیف لیکرت در پرسشنامه

کاملاً مخالف	مخالف	نه موافق و نه مخالف	موافق	کاملاً موافق
۱	۲	۳	۴	۵

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

برای تبیین و شرح داده‌های جمع آوری شده در تحقیق از آمار توصیفی استفاده می‌شود. در اینجا از جداول و نمودارها، برای نشان دادن بعضی ویژگی‌های جمعیت شناختی و سازمانی حسابرسان که در ابتدای پرسش نامه توسط محقق مورد سوال قرار گرفته، استفاده می‌شود.

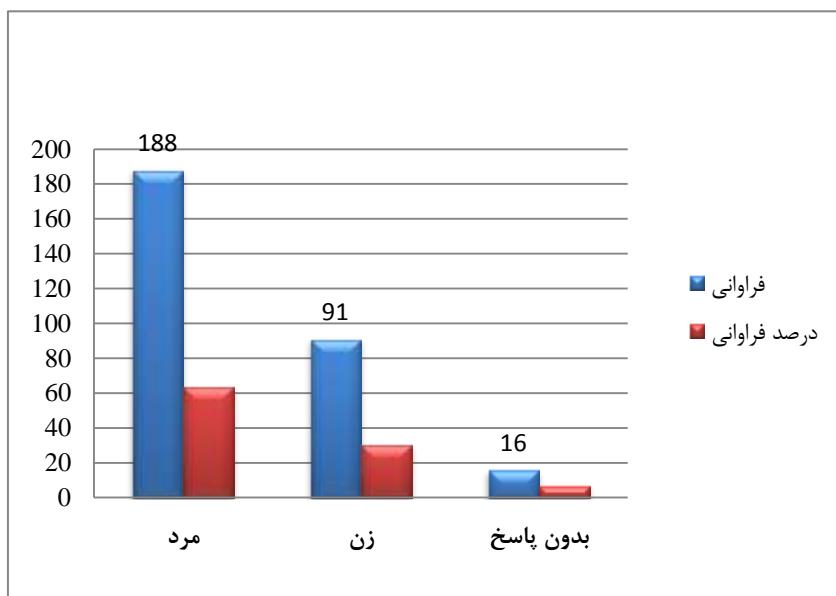
ویژگی نمونه آماری حسابرسان بر حسب جنسیت

همان طور که در جدول (۳) و نمودار (۱) مشاهده می‌شود، ۶۳/۷۲ درصد پاسخ دهنده‌اند مرد و ۳۰/۸۴ درصد باقیمانده زن بوده‌اند. همچنین ۵/۴۴ درصد پاسخی به این مورد نداده بودند. نمودار فراوانی مربوط به جنسیت پاسخ دهنده‌اند در ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۳): توزیع فراوانی مربوط به جنسیت پاسخ دهنده‌اند

درصد فراوانی	فراوانی	وضعیت جنسیت
۶۳/۷۲	۱۸۸	آقا
۳۰/۸۴	۹۱	خانم
۵/۴۴	۱۶	بدون پاسخ
۱۰۰	۲۹۵	مجموع

نمودار (۱): نمودار فراوانی مربوط به جنسیت پاسخ دهنده‌اند

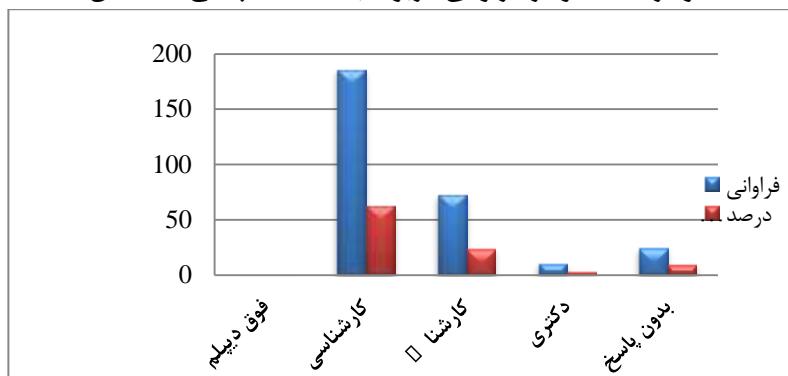
ویژگی نمونه آماری حسابرسان بر حسب تحصیلات

همان طوری که در جدول (۴) و نمودار (۲) مشاهده می شود، صفر درصد دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۵/۰۵ درصد دارای تحصیلات کارشناسی، ۷۴/۲۴ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و ۷۲/۳ درصد دانشجوی دکتری بودند، همچنین ۴۹/۸ درصد پاسخی به این مورد پاسخی نداده بوده اند. نمودار فراوانی مربوط به سطح تحصیلات پاسخ دهنده‌گان در ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۴): توزیع فراوانی مربوط به سطح تحصیلات پاسخ دهنده‌گان

درصد فراوانی	فراوانی	میزان تحصیلات
.	.	فوق دیپلم
۵/۰۵	۱۸۶	کارشناسی
۷۴/۲۴	۷۳	کارشناسی ارشد
۷۲/۳	۱۱	دکتری
۴۹/۸	۲۵	پاسخ داده نشده
۱۰۰	۲۹۵	مجموع

نمودار (۲): نمودار فراوانی مربوط به تحصیل پاسخ دهنده‌گان

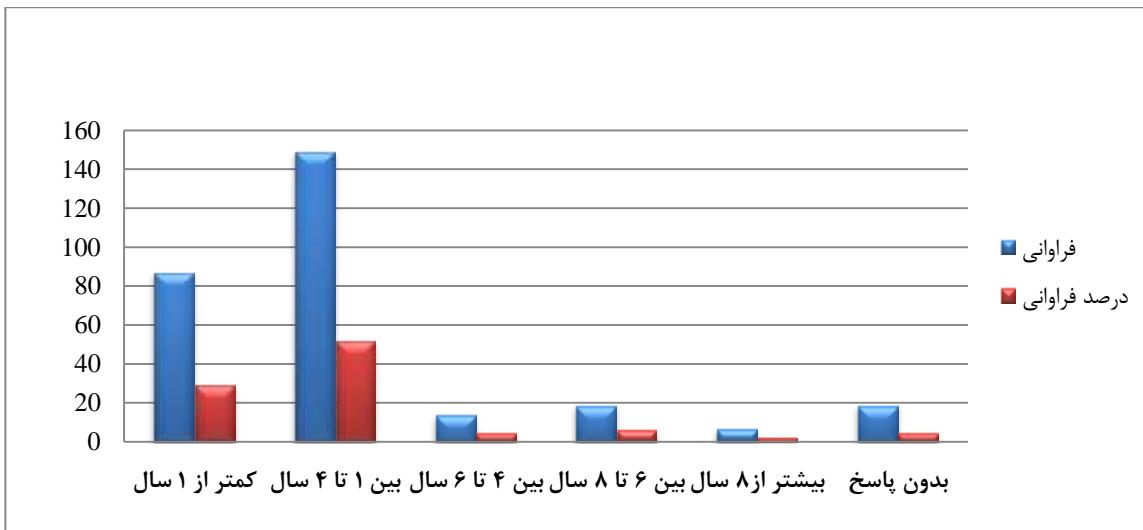
ویژگی نمونه آماری حسابرسان بر حسب سابقه خدمت

همان طوری که در جدول (۵) و نمودار (۳) مشاهده می شود، ۴۹/۲۹ درصد دارای سابقه کار کمتر از ۱ سال، ۱۹/۵۲ درصد بین ۱ تا ۳ سال، ۷۵/۴ درصد بین ۴ تا ۶ سال، ۴۴/۶ درصد بین ۷ تا ۹ سال و ۳۸/۲ درصد بیشتر از ۱۰ سال دارای سابقه بوده اند. همچنین ۷۵/۴ درصد پاسخی به این مورد نداده بودند. نمودار فراوانی مربوط به سابقه کار پاسخ دهنده‌گان در ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۵): توزیع فراوانی مربوط به سابقه کار پاسخ دهنده‌گان

درصد فراوانی	فراوانی	سابقه کار
۲۹/۴۹	۸۷	کمتر از ۱ سال
۵۲/۱۹	۱۴۹	بین ۱ تا ۳ سال
۴/۷۵	۱۴	بین ۴ تا ۶ سال
۶/۴۴	۱۹	بین ۷ تا ۹ سال
۲/۳۸	۷	بیشتر از ۱۰ سال
۴/۷۵	۱۹	پاسخ داده نشده
۱۰۰	۲۹۵	مجموع

نمودار (۳): نمودار فراوانی مربوط به وضعیت سابقه کار پاسخ دهنده‌گان

ویژگی نمونه آماری حسابرسان بر حسب سن

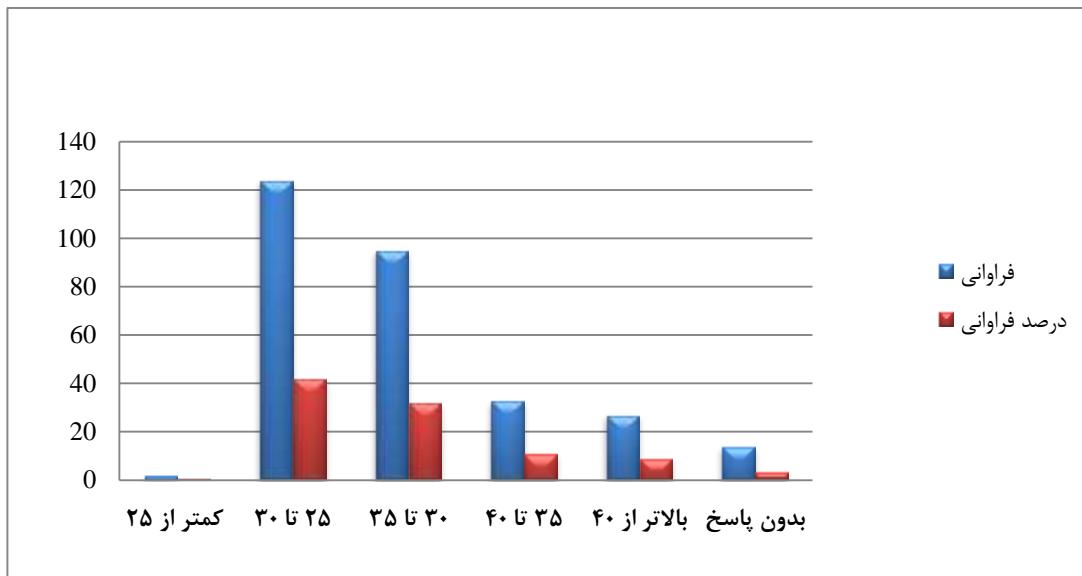
همان طوری که در جدول (۶) و نمودار (۴) مشاهده می‌شود، ۰/۶ درصد دارای سن بین ۲۶ تا ۳۰، ۳۲/۲ درصد دارای سن ۳۱ تا ۳۵ سال و ۱۱/۱۸ درصد دارای سن ۳۶ تا ۴۰ سال و ۹/۱۵ درصد دارای سن بیشتر از ۴۰ سال بوده اند. همچنانی ۴/۸۴ درصد پاسخی به این مورد نداده بودند. نمودار فراوانی مربوط به سن پاسخ دهنده‌گان در ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۶): توزیع فراوانی مربوط به سن پاسخ دهنده‌گان

سن کارکنان	فراوانی	درصد فراوانی
کمتر از ۲۵ سال	۲	۰/۶
بین ۲۶ تا ۳۰ سال	۱۲۴	۴۲/۰۳

۳۲/۲۰	۹۵	بین ۳۱ تا ۳۵ سال
۱۱/۱۸	۳۳	بین ۳۶ تا ۴۰ سال
۹/۱۵	۲۷	بیشتر از ۴۰ سال
۴/۸۴	۱۴	پاسخ داده نشده
۱۰۰	۲۹۵	مجموع

نمودار (۴): نمودار مربوط فراوانی به سن پاسخ دهنگان

ویژگی نمونه آماری حسابرسان بر حسب سمت

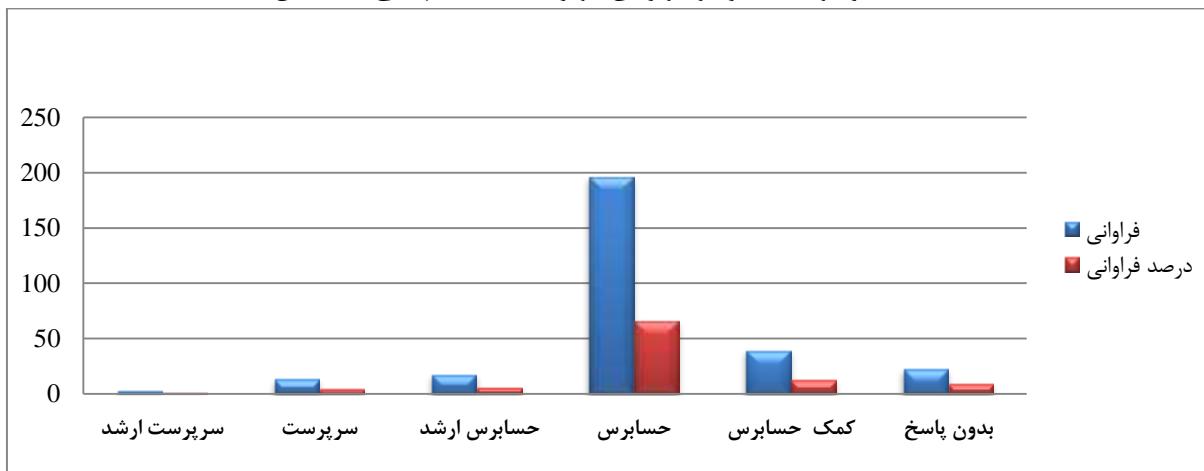
همان طوری که در جدول (۷) و نمودار (۵) مشاهده می شود، ۱/۰۱ درصد سرپرست ارشد، ۴/۷۴ درصد دارای سمت سرپرست، ۱/۶ درصد دارای سمت حسابرس ارشد، ۶۶/۷۷ درصد دارای سمت حسابرس، ۱۳/۵۵ درصد دارای سمت کمک حسابرس، همچنین ۷/۸۳ درصد پاسخی به این مورد پاسخی نداده بوده اند. نمودار فراوانی مربوط به سمت پاسخ دهنگان در ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۷): توزیع فراوانی مربوط به سمت پاسخ دهنگان

سمت	فراوانی	درصد فراوانی
سرپرست ارشد	۳	۱/۰۱
سرپرست	۱۴	۴/۷۴
حسابرس ارشد	۱۸	۶/۱
حسابرس	۱۹۷	۶۶/۷۷

۱۳/۵۵	۴۰	کمک حسابرس
۷/۸۳	۲۳	پاسخ داده نشده
۱۰۰	۲۹۵	مجموع

نمودار (۵): نمودار فراوانی مربوط به سمت پاسخ دهنده‌گان

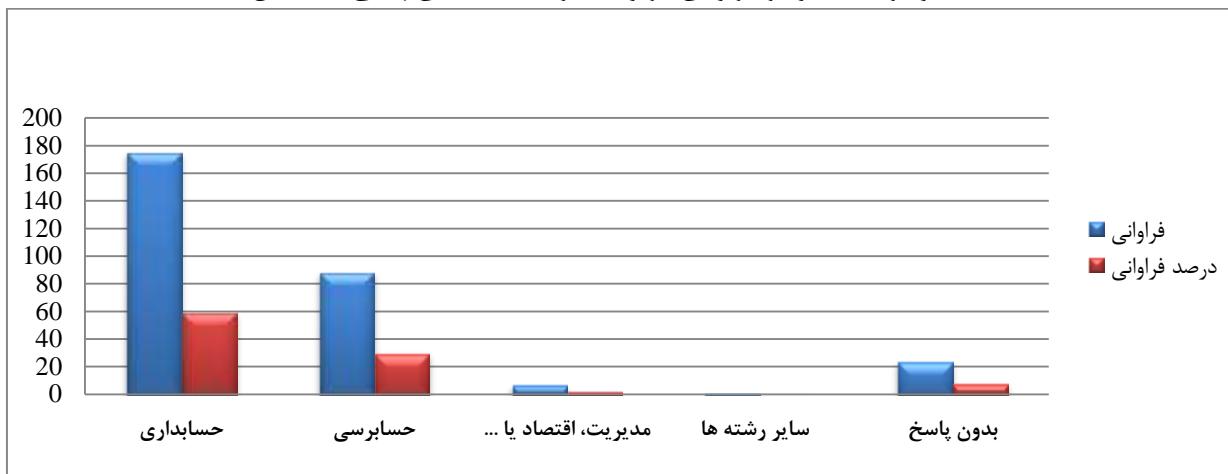
ویژگی نمونه آماری حسابرسان بر حسب رشته تحصیلی

همان طوری که در جدول (۸) و نمودار (۶) مشاهده می شود، ۵۹/۳۲ درصد رشته حسابداری، ۲۹/۸۳ درصد رشته حسابرسی، ۲/۳۷ درصد رشته مدیریت، اقتصاد یا سایر رشته های مرتبط و ۰/۳ درصد سایر رشته ها و ۸/۱۸ درصد پاسخ نداده اند. نمودار فراوانی مربوط به سمت پاسخ دهنده‌گان در ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۸): توزیع فراوانی مربوط به رشته تحصیلی پاسخ دهنده‌گان

رشته تحصیلی	فرداونی	درصد فراوانی
حسابداری	۱۷۵	۵۹/۳۲
حسابرسی	۸۸	۲۹/۸۳
مدیریت، اقتصاد یا سایر رشته های مرتبط	۷	۲/۳۷
سایر رشته ها	۱	۰/۳
پاسخ داده نشده	۲۴	۸/۱۸
مجموع	۲۹۵	۱۰۰

نمودار (۶): نمودار فراوانی مربوط به رشته تحصیلی پاسخ دهنده‌گان

بررسی نرمال بودن داده‌ها

پیش نیاز انجام تمامی آزمون‌های پارامتری، نرمال بودن توزیع آماری متغیرهای است. به طور کلی می‌توان گفت که آزمون‌های پارامتری، عموماً بر میانگین و انحراف معیار استوارند. حال اگر توزیع جامعه نرمال نباشد، نمی‌توان استباط درست از نتایج داشت. برای آزمون نرمال بودن متغیرها، از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده گردید که نتایج آن در جدول (۹) ارائه گردیده است. همانگونه که مشاهده می‌گردد با توجه به اینکه بازه اعداد چولگی و کشیدگی بین ۱ و -۱ می‌باشد در نتیجه فرض نرمال بودن داده‌ها مورد تأیید است (پلت، ۲۰۰۹).

جدول (۹): نتایج آزمون نرمال بودن داده‌ها

ردیف	متغیر	نماد	چولگی	کشیدگی
۱	کیفیت حسابرسی	AQ	-۰/۸۹۷	۰/۹۲۷
۲	استقلال	AI	-۰/۳۱۰	-۰/۸۴۴
۳	حرفه ای گرایی	AP	-۰/۲۵۷	-۰/۶۱۶
۴	شک و تردید حرفه ای	PAS	-۰/۲۶۷	-۰/۳۹۴

بررسی فرضیه‌های پژوهش

در این بخش به بررسی فرضیه‌های تحقیق و آزمون هر یک از آن‌ها می‌پردازیم. برای تأیید یا رد فرضیه‌های تحقیق از مقدار احتمال T-Value استفاده شده است که اگر مقدار آماره احتمال بزرگ‌تر از بازه ($-1/96 + 1/96$) باشد، فرضیه مربوطه در سطح خطای ۰/۰۵ مورد تأیید قرار می‌گیرد.

فرضیه اول پژوهش

فرضیه اول تحقیق بیان می کند: بین استقلال و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.
در بررسی آثار متغیر استقلال بر کیفیت حسابرسی، همان طور که در شکل ۱-۴ ملاحظه می گردد؛ ضریب مسیر به میزان ($0/498$) برآورد شده است. با توجه به شکل ۲-۴ مقدار احتمال برابر $4/340$ می باشد (برای معنی دار بودن یک ضریب، عدد معنی داری آن باید خارج از بازه $(-1/96, +1/96)$ باشد که در این صورت از سطح معنی داری <0.05 کوچکتر است).
می توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای <0.05 معنی دار می باشد یعنی بین استقلال و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه شماره ۱ تایید می گردد. همچنین می توان نتیجه گرفت که حدودا $49/8$ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت حسابرسی توسط استقلال تبیین می گردد.

جدول (۱۰): نتایج مربوط به فرضیه اول پژوهش

نوع رابطه	نتیجه	معنی داری	مسیر مستقیم
مستقیم	پذیرش فرضیه	$p < 0.05$	استقلال $\Leftrightarrow$ کیفیت حسابرسی

فرضیه دوم پژوهش

فرضیه دوم تحقیق بیان می کند: بین حرفه ای گرایی و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.
در بررسی آثار متغیر حرفه ای گرایی بر کیفیت حسابرسی، همان طور که در شکل ۱-۴ ملاحظه می گردد؛ ضریب مسیر به میزان ($0/264$) برآورد شده است. با توجه به شکل ۲-۴ مقدار احتمال برابر $2/411$ می باشد (برای معنی دار بودن یک ضریب، عدد معنی داری آن باید خارج از بازه $(-1/96, +1/96)$ باشد که در این صورت از سطح معنی داری <0.05 کوچکتر است).
می توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای <0.05 معنی دار می باشد یعنی بین حرفه ای گرایی و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه شماره ۲ تایید می گردد. همچنین می توان نتیجه گرفت که حدودا $26/4$ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت حسابرسی توسط حرفه ای گرایی تبیین می گردد.

جدول (۱۱): نتایج مربوط به فرضیه دوم پژوهش

نوع رابطه	نتیجه	معنی داری	مسیر مستقیم
مستقیم	پذیرش فرضیه	$p < 0.05$	حرفه ای گرایی $\Leftrightarrow$ کیفیت حسابرسی

فرضیه سوم پژوهش

فرضیه سوم تحقیق بیان می کند: بین شک و تردید حرفه ای و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد.
در بررسی آثار متغیر شک و تردید حرفه ای بر کیفیت حسابرسی، همان طور که در شکل ۱-۴ ملاحظه می گردد؛ ضریب مسیر به میزان ($0/361$) برآورد شده است. با توجه به شکل ۲-۴ مقدار احتمال برابر $3/435$ می باشد (برای معنی دار بودن یک

ضریب، عدد معنی داری آن باید خارج از بازه $(-1/96, +1/96)$ باشد که در این صورت از سطح معنی داری $0/05$ کوچکتر است).

می توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای $0/05$ معنی داری باشد یعنی بین شک و تردید حرفه ای و کیفیت حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه شماره ۳ تایید می گردد. همچنین می توان نتیجه گرفت که حدودا $26/4$ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت حسابرسی توسط شک و تردید حرفه ای تبیین می گردد.

جدول (۱۲): نتایج مربوط به فرضیه سوم پژوهش

مسیر مستقیم	معنی داری	نتیجه	نوع رابطه
شک و تردید حرفه ای $\leftrightarrow$ کیفیت حسابرسی	$p < 0/05$	پذیرش فرضیه	مستقیم

نتیجه گیری

در این بخش تلاش می شود ابتدا به طور مختصر نتایج حاصل از سوال های عمومی آورده شود و سپس نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها ارائه گردد و با ادبیات موجود در این زمینه، مقایسه شود. در این بخش سعی می شود تا با استفاده از نتایج مربوط به تحلیل نرم افزاری داده های مربوط به روابط موجود بین متغیرها، نتایج تحقیقات مربوط به هر یک از فرضیه ها با ادبیات موجود در این مورد مقایسه و نتایج مطرح در هر مورد تحلیل گردد. در بررسی فرضیه های تحقیق و آزمون هر یک از آن ها برای تأیید یا رد فرضیه ها از مقدار احتمال استفاده شده است که اگر مقدار آماره احتمال بزرگتر از بازه مورد نظر باشد، فرضیه مربوطه در سطح خطای $0/05$ مورد تأیید قرار می گیرد.

خلاصه نتایج آمار توصیفی نمونه آماری مورد مطالعه

در این بخش به بررسی چگونگی ویژگی های جمعیت شناختی و سازمانی نمونه آماری از حیث متغیرهایی همچون، جنسیت، سن، سابقه خدمت در سازمان و میزان تحصیلات پاسخ دهنده کان که در ابتدای پرسش نامه توسط محقق مورد سوال قرار گرفته، پرداخته شد. به طور خلاصه نتایج نشان داد:

در بررسی نمونه آماری حسابرسان بر حسب جنسیت نتایج نشان داد $63/72$ درصد پاسخ دهنده کان مرد و $30/84$ درصد باقیمانده زن بوده اند. همچنین $5/44$ درصد پاسخی به این مورد نداده بودند. در بررسی نمونه آماری حسابرسان بر حسب تحصیلات نتایج نشان داد صفر درصد دارای تحصیلات فوق دیپلم، $63/05$ درصد دارای تحصیلات کارشناسی، $24/74$ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و $3/72$ درصد دانشجوی دکتری بودند، همچنین $8/49$ درصد پاسخی به این مورد پاسخی نداده بوده اند. در بررسی نمونه آماری حسابرسان بر حسب سابقه کار یا خدمت نتایج نشان داد $29/49$ درصد دارای سابقه کار کمتر از ۱ سال، $52/19$ درصد بین ۱ تا ۳ سال، $4/75$ درصد بین ۴ تا ۶ سال، $6/44$ درصد بین ۷ تا ۹ سال و $2/38$ درصد بیشتر از ۱۰ سال دارای دارای سابقه بوده اند. همچنین $4/75$ درصد پاسخی به این مورد نداده بودند. در بررسی نمونه آماری حسابرسان بر حسب سن نتایج نشان داد $6/0$ دارای سن کمتر از ۲۵ سال و $42/03$ درصد دارای سن بین 26 تا 30 سال، $32/2$ درصد دارای سن 31 تا 35 سال و $11/18$ درصد دارای سن 36 تا 40 سال و $9/15$ درصد دارای سن بیشتر از 40 سال بوده

اند. همچنین ۴/۸۴ درصد پاسخی به این مورد نداده بودند. در بررسی نمونه آماری حسابرسان بر حسب سمت کاری نتایج نشان داد ۱/۰۱ درصد سرپرست ارشد، ۴/۷۴ درصد دارای سمت سرپرست، ۶/۱ درصد دارای سمت حسابرس ارشد، ۶۶/۷۷ درصد دارای سمت حسابرس، همچنین ۱۳/۵۵ درصد دارای سمت کمک حسابرس، همچنین ۷/۸۳ درصد پاسخی به این مورد پاسخی نداده بوده اند. در بررسی نمونه آماری حسابرسان بر حسب رشته تحصیلی نتایج نشان داد ۵۹/۳۲ درصد رشته حسابداری، ۲۹/۸۳ درصد رشته حسابرسی، ۲/۳۷ درصد رشته مدیریت، اقتصاد یا سایر رشته ها مرتبط و ۰/۳ درصد سایر رشته ها و ۸/۱۸ درصد پاسخ نداده اند. نمودار فراوانی مربوط به سمت پاسخ دهنده‌گان در ذیل ارائه گردیده است.

پیشنهادهای مبتنی بر نتایج پژوهش

۱. مدیران باید از ابزارهایی همچون پاداش های درونی و بیرونی و ارتباطات باز و دوسویه بین مدیریت و حسابرسان همچون جلسات کاری مشترک همراه با بازخورد سریع و موثر، استفاده نمایند. در واقع زمانی که حسابرسان متوجه شوند که توانایی و دانش کاری وی از دیدگاه مدیران ارزشمند بوده، و نقش حرفه ای گرایی آن احساس و نگرش مثبتی در وی نسبت کار و محیط کاریش به وجود می آید در نتیجه خود را به عنوان بخشی از موسسه حسابرسی دانسته و در جهت بهبود عملکرد خود گام بر می دارد.
۲. پیشنهاد می شود حسابرس به خاطر داشته باشند که سطح حرفه ای گرایی حسابرس در حین انجام حسابرسی، امری ضروری است. حسابرسی با تردید حرفه ای بدنبال شواهد مازادی از سوی شرکت مشتری است، مشروط بر اینکه حسابرس احساس کند که شواهد جمع آوری شده به اندازه کافی مقاعده کننده نیستند. هرچه سخت کوشی و دقیقت نظر حسابرس بالاتر باشد، نگرش تردید حرفه ای حسابرس نیز بیشتر بوده، و در نتیجه نتایج حسابرسی با کیفیت تری تولید خواهد شد.

پیشنهادهایی برای پژوهش های آتی

۱. بررسی تاثیر ویژگی های شخصیتی حسابرسان (اعتماد به نفس، خودکارآمدی، سطح هوش، و غیره) بر کیفیت کاری حسابرسان؛
۲. بررسی رابطه فرهنگ اخلاقی حاکم بر موسسات حسابرسی بر کیفیت حسابرسی؛
۳. بررسی نقش رفتار مدیران و روابط با سرپرستان بر کیفیت حسابرسی؛
۴. بررسی تاثیر ویژگی های موسسه حسابرسی (شهرت موسسه، تخصص موسسه حسابرسی و غیره) بر کیفیت حسابرسی.

منابع

- ✓ ابراهیمی، سهیلا، عظیمی ثانی، علیرضا، (۱۳۹۶)، بررسی تاثیر تجربه و تعهد سازمانی حسابرس بر رفتارهای غیر حرفه ای کاهنده کیفیت حسابرسی در بین حسابرسان شاغل در سازمان حسابرسی، اولین کنفرانس ملی نقش حسابداری، اقتصاد و مدیریت، تبریز، موسسه آموزش عالی علم و فن آوری شمس.
- ✓ آقایی، پروین، مجتبه‌زاده، ویدا، (۱۳۸۳)، عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی مستقل از دیدگاه حسابرسان مستقل و استفاده کنندگان، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۱، شماره ۴، صص ۵۳-۷۶.

- ✓ بزرگ اصل، موسی، (۱۳۷۹)، استقلال حسابرس در تئوری و عمل، ماهنامه حسابرس، دوره ۲، شماره ۶، صص ۲۰-۲۵.
- ✓ جعفری، علی، جعفری، همت، حسینی، محمد، رسائیان، امیر، (۱۳۹۲)، بررسی تأثیر تغییر حسابرس بر کیفیت حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابرسی، دوره ۱۳، شماره ۵۱، صص ۲۵-۴۲.
- ✓ جعفری، ولی الله، (۱۳۸۷)، چرخش مؤسسه حسابرسی و تأثیر آن بر کیفیت حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب.
- ✓ حساس یگانه، یحیی، آذین فر، کاوه، (۱۳۸۹)، رابطه بین کیفیت حسابرسی و اندازه مؤسسه حسابرسی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷، شماره ۶۱، صص ۸۵-۹۸.
- ✓ حیرانی، فروغ، وکیلی فرد، حمیدرضا، رهنما رودپشتی، فریدون، (۱۳۹۴)، حرفه ای گرایی و قضاوت حرفه ای حسابرس، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، دوره ۶، شماره ۲۱، صص ۱-۱۲.
- ✓ سهیلی، سیروس، جمال لیوانی، حمید، شربتی، مهدی، (۱۳۹۳)، بررسی تأثیر مسائل نمایندگی بر کیفیت حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین همایش ملی حسابداری و حسابرسی، بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز.
- ✓ صادقی، سجاد، (۱۳۹۴)، بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت حسابرس، اولین همایش بین المللی حسابداری، حسابرسی مدیریت و اقتصاد.
- ✓ عباس زاده، محمدرضا، محمدی، جمال، (۱۳۹۳)، بررسی عوامل موثر بر افزایش استقلال حسابرسان دیوان محاسبات کشور، حسابداری مالی، دوره ۶، شماره ۲۱، صص ۲۸-۹۳.
- ✓ نیک خواه آزاد، علی (۱۳۷۹)، مفاهیم بنیادی حسابرسی، کمیته تدوین رهنمودهای حسابداری، سازمان حسابرسی، نشریه ۱۲۱.
- ✓ Agoes, S. (2012), Auditing Petunjuk Praktis Pemeriksaan Akuntan Oleh Akuntan Publik, Jilid 1, Edisi Keempat, Salemba Empat, Jakarta.
- ✓ Anugerah, R. and Akbar, S.H. (2014), Pengaruh Kompetensi, Kompleksitas Tugas Dan Skeptisme Profesional Terhadap Kualitas Audit, Jurnal Akuntansi, Vol. 2, No. 2, pp. 139-148.
- ✓ Arens, A.A. and Loebbecke, J.K. (2011), Auditing, an Integrated Approach, 7th ed., Prentice-Hall, Inc., Upper Saddle River, NJ.
- ✓ Arens, L. (2009), Auditing Pendekatan Terbaru, Edisi kedua, Salemba Empat, Jakarta.
- ✓ Balsam, S., Krishnan, J., & Yang, J.S. (2003). Auditor industry specialization and earnings quality. Auditing: A Journal of Practice and Theory, 22 (2), 71–97.
- ✓ Baotham, S. (2007), Effects of professionalism on audit quality and self image of CPAs in Thailand, International Journal of Business Strategy, Vol. 7, No. 2. Pp. 70-92.
- ✓ Bartlett R.W., (1993), A Scale of Perceived Independence: New Evidence on an Old Concept, Accounting, Auditing and accountability Journal, 1993, pp. 52-67.
- ✓ Bartov, E., Gul, F.A., & Tsui, J.S.L. (2000). Discretionary-Accruals Models and Audit Qualifications. Journal of Accounting and Economic, 30 (3), 421-452.
- ✓ Boynton, W.C. and Johnson, R.N. (2006), Modern Auditing: Assurance Services and the Integrity of Financial Reporting, 8th ed., John Wiley & Sons, New York, NY.

- ✓ Caramanis, C., & Lennox, C. (2006). Audit effort and earnings management. *Journal of Accounting and Economics*, 45 (1), 116-138.
- ✓ Chang, X., Dasgupta, S., & Hilary, G. (2009). The Effect of Auditor Quality on Financing Decisions. *The Accounting Review*, 84 (4), 1085–1117.
- ✓ Cohen, J.R., Dalton, D.W., & Harp, N.L. (2015), the Effect of Professional Skepticism on Job Attitudes and Turnover Intentions within the Audit Profession. Auditing Section Midyear Conference and Doctoral Consortium, Pp. 1-48.
- ✓ Dang, L., Brown, K.F., & Cullough, M.C. (2005). Assessing audit quality: A Value Relevance Perspective. American Accounting Association Annual Meeting, San Francisco.
- ✓ DeAngelo, L.E. (1981b). Auditor size and audit quality. *J Account Econ*, 3(3), 183–199.
- ✓ Deis, D.R. and Giroux, G.A. (1992), Determinants of audit quality in the public sector, *The Accounting Review*, Vol. 67 No. 3, pp. 462-479.
- ✓ Du, X., & Lai, S. (2015). Financial Distress, Investment Opportunity, and the Contagion Effect of Low Audit Quality: Evidence from China. *Journal of Business Ethics*, pp. 1-29
- ✓ Ebrahim, A. (2001). Auditing Quality, Auditor Tenure, Client Importance, and, Earnings Management: Additional Evidence. *ICFAI Journal of Audit Practice*, 1 (4), pp. 102-117.
- ✓ Eshleman, J.D., & Peng, G. (2014). Abnormal Audit Fees and Audit Quality: The Importance of Considering Managerial Incentives in Tests of Earnings Management. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33 (1), 117-138.
- ✓ Ferguson, A., & Stokes, D. (2002). Brand name audit pricing, industry specialization and leadership premiums post Big 8 and Big 6 mergers. *Contemporary Accounting Research*, 19, 77-110.
- ✓ Flint D., (1988). *Philosophy and Principle of Auditing: An Introduction*, Macmillan, London, 1988.
- ✓ Francis, J. (1984). The effect of audit firm size on audit prices: a study of the Australian market. *Journal of Accounting and Economics*, 6 (2), 33-51.
- ✓ Francis, J., & Yu, M. (2009). The Effect of Big Four Office Size on Audit Quality. *The Accounting Review*, 84 (5), 1521-1552.
- ✓ Futri, P.S. and Juliarsa, G. (2014), Pengaruh Independensi, Profesionalisme, Tingkat Pendidikan.
- ✓ Hall, W.D., & Renner, A.J. (1991), Lessons Auditors Ignore at Their Own Risk: Part 2, *Journal of Accountancy*, June, 63-71.
- ✓ Hay, D., Knechel, W. R. & Wong, N. (2006), Audit fees: Ametaanalysis of the effect of demand and supply attributes, *Contemporary Accounting Research*, 23 (1), 141–91.
- ✓ Hosecop, L., (2005). Effect of Sarbanes-Oxley Act of 2002 and SEC Final Rulings on Auditor Independence, *Journal of UMass Boston College of Management*.
- ✓ Hurtt, R. K, et al. (2013). Research on Auditor Professional Skepticism: Literature Synthesis and Opportunities for Future Research, *journal of practice and theory*, 32, 45-97.
- ✓ Johl, S., Jubb, C.A., & Houghton, K.A. (2003). Audit Quality: Earnings Management in the Context of the 1997 Asian Crisis. *Illinois International Accounting Summer Conference* (2003: Göttingen, Germany), College of Business at Illinois, Champaign, 1-44.

- ✓ Khurana, I.K., & Raman, K.K. (2004). Litigation Risk and the Financial Reporting Credibility of Big 4 versus Non-Big 4 Audits: Evidence from Anglo-American Countries. *The Accounting Review*, 79, 473-495.
- ✓ Kinny W., (1999). Auditor Independence: A Burdensome Constraint or Core Value? *Accounting Horizon*, Vol. 13, No.1, 1999.
- ✓ Knapp, M.C., & Elikai, F.M. (1988), Auditor Changes: A Note on the Policy Implications of Recent Analytical and Empirical Research. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 3, 78-86.
- ✓ Krishnan, J., & Schauer, P.C. (2000). The Differentiation of Quality among Auditors: Evidence from the Not-for-Profit Sector. *Auditing: A Journal of Practice in Theory*, 19 (2), 266-297.
- ✓ Lam, K.C. (1998), Risk Adjusted Audit Pricing: Theory and Empirical Evidence. Ph.D thesis. University of Toronto. Pp 5.
- ✓ Lys, T., & Watts, R.L. (1994). Lawsuits against auditors. *Journal of Accounting Research*, 32, 65-93.
- ✓ Mardijuwono, A.W. & Subianto, C. (2018), Independence, professionalism, professional skepticism: The relation toward the resulted audit quality, *Asian Journal of Accounting Research*, <https://doi.org/10.1108/AJAR-06-2018-0009>.
- ✓ Mautz R. K., H. A. Sharaf, (1961), *The Philosophy of Auditing*, American Accounting Association, 1961.
- ✓ Moizer, P. (1997), Auditor Reputation: The International Empirical Evidence, *International Journal of Auditing*, 1 (1), 61-74.
- ✓ Mulyadi (2006), *Auditing Buku 1*, Salemba Empat, Jakarta.
- ✓ Nizarul, A.M. (2007), Trisni Hapsari dan Lilik Purwanti, Pengaruh Kompetensi dan Independensi terhadap Kualitas Audit dengan Etika Auditor Sebagai Variabel Moderasi, SNA X, Makassar.
- ✓ Pae, S., & Yoo, S-W. (2000). Strategic Interaction in Auditing: An Analysis of Auditors' Legal Liability, Internal Control System Quality and Audit Effort. *the Accounting Review*, 76 (3), 333-356.
- ✓ Pramono, R. (2007), Pengaruh Profesionalisme Auditor Terhadap Pertimbangan Tingkat Materialitas dan Proses Pengauditan Laporan Keuangan.
- ✓ Qasim, M.Z., (2011), The Effect of Ownership Structure on Audit Quality: Evidence from Jordan, *International Journal of Business and Social Science*, 2 (10), 38-46.
- ✓ Rai, A. and gusti, I. (2008), *Audit Kinerja Pada Sektor Publik*, Grafindo, Jakarta.
- ✓ Reisch, J.T. (2000). Ideas for Future Research on Audit Quality, *the Audit Report*, 24 (1).
- ✓ Reiter S.A., P.F (2000). Williams, The Independence Wars and The Systems of Professions, School of Management, Binghamton University, Newyork, 2000
- ✓ Shelton, S.W. (1999), The Effect Of Experience In Auditor Judgment. *the Accounting Review*, 74 (2), 217-224.
- ✓ Simunic. (1984). Accounting Number as Market Valuation Substitutes: A Study of Management Buyouts of Public Stockholder, *The Accounting review*, 61.
- ✓ Singleton, Hall. (2007), *Information Technology Auditing and Assurance*, Edisi Kedua, Salemba Empat, Jakarta.
- ✓ Supriyono (1988), *Pemeriksaan Akuntan (Auditing)*, BPFE Yogyakarta, Yogyakarta.

- ✓ Toronto John M., (2003). The Effect of Non-Audit Services on Auditor Independence: Evidence from the SEC's Independence Hearing Proceeding, AAA Annual Meeting, 2003.
- ✓ Tuanakotta, T. (2015), Audit Kontemporer, SalembaEmpat, Jakarta.
- ✓ Turri, J. (2014). Skeptical Appeal: The Source-Content Bias,A Multidisciplinary Journal, ISSN: 0364-0213, 1-18.
- ✓ Ussahawanitchakit, P. and Lim-U-Sanno, K. (2008), Relationship quality, rofessionalism, and audit quality an empirical study of auditors in Thailand, International Journal of Business Research, Vol. 8 No. 4, pp. 41-49.
- ✓ Vivian, Li. And David, Hay. And Robert, Knechel. (2003), Non-Audit Services and Auditor Independence: New Zealand Evidence, Department of Accounting and Finance, University of Auchland.
- ✓ Wallace, W. (1987), the Economic Role of the Audit in Free and Regulated Market: A Review. Research in Accounting Regulation, 1, 7-34.
- ✓ Widagdo, R. (2002), Analisis Pengaruh Atribut-Atribut Kualitas Audit Terhadap Kepuasan Klien, Tesis Program Pasca Sarjana Magister Akuntansi, Universitas Diponegoro.
- ✓ Zhou, J., & Elder, R. (2002), Audit firm size, industry specialization, and earnings management by initial public offering firms. Working paper, Available at: <http://ssrn.com/abstract=321041>.